

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

III. An possit dari compositum constans materiâ & forma spirituali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

tionum vitalium. Vtraque consequentia certissima est, prima per se nota, secunda procedit à negatione definiti ad negationem definitionis: vita enim in actu primo, iuxta communem sententiam, est principium immanens operationum vitalium; ergo si anima non est vita hominis, non erit principium immanens operationum vitalium. Si modus ille est vita inadequata: ergo homo viuit modo illo, & anima rationali: ergo sicut viuit dicitur vitâ corruptibili ratione illius modi corruptibilis, ita dicitur viuire vitâ corruptibili ratione animæ rationalis: ergo si ex eo quod homo viuat per animam rationalem dicitur viuire vitâ incorruptibili; absolutè modo illo admissio poterit dici vitam saltem inadequatam hominis esse incorruptibilem, & ita non corrumpi vitam hominis secundum se totam.

6 Respondeo corruptâ vnione corrumpi totum hominem, non quia corrumpantur singulæ partes illius, sed quia corrumpitur aliquid, sine quo, reliquis etiam partibus permanentibus, totum nequit existere, corrupto homine, corrumpitur necessariò viuens quod est ipse homo, & hac ratione dicitur homo viuens corruptibile, non quia vita formalis, seu id, quo homo viuebat corrumpatur, sed quia definit, esse illa vita in ordine ad viuens constituendum, etiamsi in se permaneat.

7 Ex his infero superfluum, & absque efficaci fundamento hunc modum in composito constitui: ex quo capite tantum efficacissimè reicitur, eodem enim iure quo modus iste ponitur, possent alij plures, præcipuè alius communicatus formæ à materia, qui corresponderet ex parte formæ, huic, quem in materia ponit Vasquez deriuatum à formâ, cum enim vtrumque extremum mutuò vniatur, & mutuò suum esse vnum alteri mediâ vnione in toto communicet, ita deberet mutuò diuersos modos sibi inuicem communicare. Deinde ratio, quæ hunc modum propugnat in homine petita ab spiritualitate animæ, quæ non potest materia tribuere rationem corporis, etiamsi efficax esset, tantum probaret modum hunc dandum esse in composito materiali constante formâ spirituali. Rationes alia, quæ sumuntur ex vitalitate, & ex ratione animalis, quam forma debet materiæ tribuere, etiamsi modum istum in viuentibus extorquerent, in reliquis compositis substantialibus non viuentibus, in quibus forma non communicat materiæ rationes has nihil præstarent, quapropter admissio illo modo in viuentibus negandus esset in reliquis compositis, in quibus superfluum esset, siquidem non deferuisset ad communicanda illa prædicata, propter quorum communicationem inuentus est. Seio dixisse Vasquez n. 28. licere in non animantibus instar animantium philosophari, sed certè id non assequor.

PUNCTUM III.

An possit dari compositum constans materiâ & formâ spirituali.

1 **N**egatiuum partem defendit Hurtadus disp. 2. de anima, sect. 12. quam docuerat Pater Suarez disput. 13. Metaphysic. sect. 14. num. 14. vbi docet expressè non inuenisse conclusionem, quam docet apud auctores. Affirmatiuum sententiam tenent sapientissimi recentiores, quos sequutus est Arriaga disp. 1. de anima, sect. 5. vbi refert pro hac sententia Aureol. Alensem, & aliquos quos citat P. Suarez num. 5. sed horum Doctorum auctoritas hac in re nobis tuta non est, quia illorum fundamentum valde alienum est à nostra, & communi sententia; asserbant enim prædicti Doctores nullâ substantiam adhuc spiritualem posse inueniri, quæ his partibus non componeretur.

2 Ostendam Controu. 1. de anima, Punct. 5. non esse de conceptu rei spiritualis non constare partibus, ex quo principio ibi statuendo facillè meam conclusionem depromo. Non est contra conceptû rei spiritualis cõpositio partium integralium, neque essentialium: ergo compositio ex subiecto & formâ spirituali potest cadere in compositum spirituale. Probo consequentiam: Si ex aliquo capite talis compositio repugnaret, tantum esset ex prædicato spiritualis, ex hoc non repugnat: ergo ex nullo. Accedant huic rationi solutiones argumentorum, quæ contra hanc substantiam fiunt, ex quibus constabit nul-

lam reperiri repugnantiam in tali substantia, ex quo affirmatiua pars in his questionibus inferenda est.

Obiicies ex Suariorum: Omnis forma spiritualis potest operari independentè à subiecto: ergo nulla illo indiget: ergo nulla potest illud habere. Si aliquid probaret hæc obiecto suaderet formam spiritualem non indigere adhuc materiali subiecto, neque cum illo posse totum componere, quod est contra constitutionem hominis ex materia & formâ spirituali. Respondeo non omnem formam spiritualem posse suas omnes operationes exercere independentè à subiecto spirituali: sicut enim materiales formæ, etiamsi crearentur non possent exercere omnes suas operationes sine subiecto materiali, quo etiam creatæ indigerent ad aliquas exercendas, sic forma spiritualis indigere potest subiecto spirituali ad alias operationes materiales obeundas. Quod si vnâ, vel alteram operationem posset talis forma sine subiecto exercere, quia anima rationalis plures obit operationes, etiam separata à materia, non tamen ideò illam abhorret, sed illâ indiget ad aliarum exercitium. Si roges quomodo indigeret talis forma subiecto spirituali. Respondeo, posse illo indigere tanquam principio actiuo, quia non est contra rationem subiecti esse principium actiuum operationum compositi, multi enim sentiunt materiam simul cum forma actiuè concurrere ad sensationes. Posset etiam illo subiecto indigere ut esset passiuum principium operationum, quas forma, etsi materialis non posset recipere, non enim bene valet: forma est spiritualis: ergo potest recipere omnes operationes materiales: est enim sententia trita satis inter Philosophos sensationes materiales bruti non recipi in forma, sed in materia, & consequenter non posse recipi, quia si posset recipi de facto reciperentur, quia non recipiuntur libere, sed necessariò in subiecto, in quo possunt recipi. Posset etiam indigere subiecto, non ut operationes, sed ut species ad illas requisitas reciperet.

Obiic. secundò: Tale compositum fore corruptibile. Nec consequentia tenet, nec consequens terret. Consequentia non tenet, quia cæli in communi sententia compositi sunt ex materia & formâ, & tamen sunt incorruptibiles. Consequens non terret, quia inconueniens non est asserere posse dari compositum spirituale secundum materiam & formam, & corruptibile in ratione compositi, ad quod tantum requiritur vnionem fore corruptibilem, neque erit contra rationem vnionis spiritualis posse corrumpi, multi enim asserunt vnionem corruptibilem hominis spiritualem existere.

Obiicies tertio: Spirituale est magis perfectum quàm materiale: ergo habet minorem compositionem: ergo est magis simplex: ergo non habet compositionem ex materia & formâ. Respondeo negando vltimam consequentiam admissis omnibus præmissis. Quia maior simplicitas in substantia spirituali potest consistere in aliquibus speciebus in carentia compositionis essentialis, quam intendit obiectio, in aliis tantum in minori compositione accidentali, quia id, quod præstat substantia corporea per plura accidentia, per vnum tantum exhibet spiritualis substantia intelligendo per species vniuersaliores, & per cognitiones, quæ plura obiecta simul amplectuntur. Potest item hæc maior simplicitas consistere in carentia compositionis integralis.

Obiicies quartò: Si substantia spiritualis composita ex materia, & formâ possibilis est: non est fundamentum ad asserendum Angelos, qui de facto dantur non habere talè compositionem. Respondeo in primis esse fundamentum negatiuum, quia nulla est, vel leuis coniectura, ex qua possumus deducere Angelos, qui de facto dantur, habere talem compositionem, & ad negandam compositionem, & multiplicationem entitatum, fundamentum negatiuum sufficiens est. Reperitur etiam ratio positiua à posteriori ex perfectissimis operationibus, miraque illorum virtute, quæ perfectissimam arguit substantiam, illorumque simplicitatem suadet, cum substantia eò sit perfectior, quò simplicior. Accedit Patrum atque Doctorum communis consensus, quo substantiæ Angelicæ absque compositione ex materia, & formâ recensentur. Hæc omnia rem moraliter omnino ceram reddunt, neque vllum locum in intellectu prudenti formidini relinquunt.

Inquirere posses, an sicut datur compositum constans formâ spirituali, & subiecto materiali, possit dari aliud cõstans subiecto spirituali, & formâ materiali. Pauca mihi certa

certa sunt, cum de possibili bus disputo. Negatiue respon-
deo, & simul rationem, & disparitatem reddo: forma spiri-
tualis potest habere virtutem actiuam ad efficiendas ope-
rationes, v. g. sensationes materiales, quæ exerceri non pos-
sunt sine subiecto materiali, in quo recipiatur, tum ope-
rationes, tum species materiales & alia principia, seu or-
gana requisita ad tales operationes exercendas; forma
verò materialis non potest efficere spirituales operatio-
nes, ac proinde non potest indigere subiecto spirituali, vt
in illo recipiantur spirituales operationes, quas efficere
nequit, neque materiales, quæ in subiecto spirituali recipi
non possunt. Neque materialis forma dependere potest à
subiecto spirituali in genere cause materialis, ac proinde
nullum apparet caput, ex quo possit forma spiritualis sub-
iecto materiali indigere.

PUNCTUM IV.

*An possit dari compositum constans duplici parte essen-
tiali, quarum neutra sit materia, neque forma.*

- 1 **C**ompositionem essentiali, quam hucusque notaui-
mus in materiam, & formam resoluimus, ex quibus
confluit, cum autem solerter indagarem conceptum me-
taphysicum materiæ, & formæ hæc quæstio in mentem in-
cidit, an videlicet dari possit compositum essentialiter in-
cludens duas partes, ita vt qualibet deficiente deficiat il-
lius compositionis essentia, sicuti deficiente materia, vel
forma, etiam si altera earum partium subsistat, deficit totum
ex vtraque constitutum. In hac questione desiderari non
debent auctores pro affirmatiua, aut pro negatiua sen-
tentia, neminem enim hucusque vidi difficultatem hanc
definientem.
- 2 Negatiua pars suaderi potest autoritate totius Scho-
le, quæ tantum cogit compositionem essentiali ex
materia, & forma, recedere autem à sententia omnium
Doctorum, sine fundamento valde vrgenti, nefas est. Hæc
ratio parum premit, quia auctores hucusque tantum egre-
re de compositione essentiali, quæ de facto datur, non de
illa, quæ de potentia Dei absoluta dari potest, seu de com-
positione omni, quæ lato possibilitatis campo depascitur:
ac proinde licet nullus quem hucusque viderim hæc com-
positionem admiserit, nullus quem sciam illam negauit. Ex
hoc infero nullam Doctorum auctoritatem huic compo-
sitioni suffragari, aut refragari, & ita rationis tantum tru-
tina appendenda est.
- 3 Vnum in hac compositione difficile esse potest: reperiri
formalitates his partibus accommodatas, quas constitui-
um materiæ aut formæ adhuc physice non transcendat.
Ex hoc capite ita potest fieri argumentatio: eo ipso quod
habeant cōceptum quidditatum partium essentialium,
habent rationem formalem constitutiui materiæ, aut
formæ: ergo implicat partes essentialis compositi, quæ
rationem materiæ, & formæ non induant. Probatio ante-
cedentis ita tentanda est: Secluso conceptu constitutiui
materiæ, & constitutiui formæ nullus remanet per quem
entitas possit formaliter constitui in ratione partis essen-
tialis: ergo talis constituenda est per conceptum quiddita-
tium materiæ, aut formæ; ergo implicat dari partem es-
sentiali, quæ alterum horum conceptuum intrinsece
non imbibat.
- 4 Ex solutione huius rationis totum fundamentum partis
affirmantis, in quam eo defumendum est. Suppono ex
dictis de conceptu quidditatu materiæ, & formæ Controu. 2. Punct. 3. & Controu. 3. Punct. 3. quosdam constitue-
re conceptum quidditatum materiæ in virtute recepti-
ui formarum, & conceptum formæ in ordine ad materiam
potentem recipere formas, tanquam ad aliquam compa-
rtem. Alios verò conceptum materiæ in indifferentia ad
terminandam vnionem cum aliis compartibus essentiali-
bus diuersæ speciei, & conceptum formæ in determinatio-
ne ad illam compartem vnus tantum speciei: constitue-
bant alij conceptum materiæ in virtute passiuæ operatio-
num compositi, & conceptum formæ in virtute actiuæ ea-
rundem. Alij dicebant materiam à forma differre, ex eo
quod materia esset radix impenerationis, & non forma.
Ego dixi conceptum materiæ consistere in ratione perfe-
ctibilis, per aliam compartem, & conceptum formæ in ra-
tione perficientis compartem aliam. Sume tibi conceptum

quem ex his malueris pro materia, & forma constituenda,
& illo secluso adhuc plures remanebunt in illa entitate
formalitates, ex vi quarum entitas illa pars essentialis con-
stituatur, & quæ in alia entitate possint existerre sine iden-
titate cum illo conceptu excludo.

Excurro singulos materiæ, & formæ conceptus. Seclusa
virtute receptiui formarum à materia prima, in sententia,
quæ in hac materiæ essentiam constituebat, non rema-
net materia, neque remanet forma, quia conceptus formæ,
qui antea non erat in materia, non resultat præcisè ex ne-
gatione conceptus materiæ, cum sit positius, & formaliter
non consistat in negatione: sed hoc conceptu secluso
adhuc manet pars essentialis: ergo conceptus partis essen-
tialis secundum hanc sententiam non includit materiam,
aut formam: Maior est per se nota, Minorem probō. Seclu-
sa virtute receptiui remanet vnibilis alteri extremo, seu
comparti per vnionem, ex qua totum vnium resultat:
ergo quod sine vtraque parte subsistere non poterit, & cu-
ius partes seorsim non poterit exercere operationes illas,
quas simul exercent, & quæ specie differant, & vna ordine-
tur essentialiter ad vnionem cum altera, & petant vniri
cum intima penetratione, & non tantum more integran-
tium per approximationem immediatam: ergo entitas illa
remanebit cum conceptu partis essentialis, quia conceptus
partis est conceptus vnibilis ad aliam compartem, & dif-
ferentia partis essentialis ab integrali, optimè constituitur
per diuersitatem specificam partium, & per ordinem ad
vnionem faciendam cum intima penetratione inter ex-
trema, quorum vtrumque ordinetur essentialiter ad con-
stitutionem totius, & neutrum primariò, & per se ad alter-
um à quo adequatè distinguatur. Ceterum conceptus
hos posse dari in aliqua entitate separatos à virtute rece-
ptiuæ difficultate caret, nulla enim est cōnexio inter vir-
tutem receptiuam, & vniciuam, neque aliqua levis impli-
catio dari potest, in eo quod detur entitas sic vnibilis,
quæ virtutem non habeat receptiuam alterius extremi, cui
est vnenda, neque vnionis, medià quæ illi annexenda est,
vt de facto fatentur omnes, qui negant conceptum mate-
riæ consistere in hac virtute receptiuæ. Vidi aliquos adha-
rentes sententiæ constituenti materiæ conceptum modo
explicato, qui negant posse dari compositum essentiali
constans duabus partibus, quarum neutra virtutem habeat
receptiuam modi vnionis, quia compositum illud constar-
et, & non constaret materia, & quia conceptus materiæ,
quam essentialiter dicit totum, formaliter dicit virtutem
receptiuam: ita ferè omnes negant posse dari compositum
essentiali, cuius partes non habeant rationem illam, quam
putant esse constitutiui materiæ, & formæ. Hi omnes
confundunt præcedentem rationem, quia nondum conce-
pere totum constans partibus essentialibus, quarum neu-
tra sit materia, vel forma, & ita tenentur sic philosophari,
vt suam sententiam quoquo modo defendant, illorum ta-
men discursum sic infringo. Pono conceptum materiæ
consistere in virtute receptiuæ: dato composito essentiali
constante partibus, quarum nulla haberet receptiuam vir-
tutem non daretur duplex illud contradictoriū: ergo malè
hoc inconuenienti illud totum denegant: Antecedens pro-
bō: dato illo toto, hæc propositio esse vera, *totum hoc non
constat materia: hæc esset falsa, totum hoc constat materiā*, quæ
tantum potest probari ex hoc principio, *omne totum essen-
tiale constat materiā*, quod ego nego, & probare non pote-
ris, neque per se notum est, ergo ex inconuenienti huius
contradictionis negandum non est, posse Deum creare
partem essentiali, quæ non habeat rationem constitui-
ui materiæ, aut formæ.

In aliorum sententiis idem omnino fieri potest discursus,
quia auctores qui dicunt rationem materiæ consiste-
re in differentia ad plures formas, & rationem formæ in
ordine ad partem sic indifferentem, rationem reddere
non poterunt cur non possit Deus creare cōpositum con-
stans duabus partibus essentialibus ita determinatis, vt se
inuicem vniant per se ipsas, vt neque de potentia Dei ab-
soluta possint non esse inter se vnitæ, & illarum quilibet
sit per suam entitatem determinata ad vnionem cum alia
determinata comparte. Vel etiam si per superadditum
modum vniantur, & possint de potentia Dei absoluta non
esse vnitæ, incapaces sint determinandi vnionem cum
aliis compartibus, sicuti multi affirmant de celestibus
corporibus. Qui etiam materiæ in virtute passiuæ, & for-
mæ, in actiua constituebāt, rationem reddere non possunt,
propterea